

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Prvoborac
Knjiga 9

PARTIZANSKA KNJIGA

© Milica Marković 2021.

© za ovo izdanje Partizanska knjiga, 2021.

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Milica Sniva

Simptomi

Kikinda, 2021.

Za Galu

Ležim na tetkinom kariranom kauču, posmatram pukotine na plafonu i ponavljam sebi svoje ime kao poremećena osoba. Zovem se Sanja i ne znam da li sam normalna. Mislim da jesam, mada ludaci obično nisu svesni svog ludila, tako se možda i ja greškom uzdam u svoj razum. Za razum nemam najbolje gene. Pokojna majka mi je bila psihotična, otac se ubio u pedeset i petoj, a tetka mi je dementna, ali to ne priznaje. Ponekad se zaboravi u večernjim satima i nije više sigurna ni gde se nalazi ni kako joj je ime. Početni stadijum Alchajmera, rekoše. Ipak, još je sposobna da mnoge stvari obavlja samostalno. Odlazi u nabavku, mada se ne vrati svaki put s namirnicama koje je planirala da kupi. Čekam je da dođe s pijace sa zelenim jabukama. Ne verujem da ima ičeg na ovom svetu što volim više od zelenih jabuka. Možda cveće. Zovem se Sanja i volim cveće. Ne znam da li volim još nešto i nisam sigurna da li sam normalna. Sposobna sam da zapamtim svoje ime, ali ne i da objasnim sebe. Kad bih morala da se opišem, rekla bih:

ja sam Sanja, imam trideset osam godina, zamućen razum, dosadan posao, isprazan život, senilnu tetku, muža na samrti i mladog ljubavnika. Rekla bih tako i nabrojala gomilu nečega što sam jednom verovala da imam, ali to čak nije ni istina. Više nemam ni muža ni ljubavnika, ostala sam sama s tetkom i cvećem. Tetka je srećna što sam pored nje. Ona je usamljena sedamdesetogodišnjakinja bez porodice, nikada se nije udavala i nema decu, pa mene posmatra kao svoje dete, možda baš onako kako ja doživljavam cveće. Brinem o zelenilu u saksijama kao da će jednog dana odrasti i uzvratiti mi uslugu, no ono, premda raste, ne radi ništa sem toga. Postoje svakovrsna verovanja u isceliteljsku moć biljaka, u Feng šui simboliku, značenja, postoje svakojaki ludaci koji razgovaraju s cvećem, ali ja sebe ne vidim u tom glibu, moji poremećaji su drugačiji. Bilje miriše, ukrašava prostor, lepo je i raste, meni je to dovoljno da mu se posvetim. Ne izmišljam mu dodatna svojstva kao što bi se možda od jedne besposlene žene očekivalo. Žene u zrelim godinama koje nisu rađale dele se na one s decom braće i sestara, one s mačkama i one s cvećem, a zajedničko im je, osim brige o živim stvorovima, i to da su sve lujke. Nikada nisam volela mačke jer grizu biljke i kopaju po saksijama, a jedino sam dete svojih roditelja, tako da je cveće jedino što mi preostaje. To je simptom okrnjenog majčinskog instinkta. Zovem se Sanja i imam potrebu za ljubavlju, a istina je da me više niko sem tetke ne voli, ni onaj kog sam smatrala mužem, ni onaj kog sam doživljavala kao ljubavnika. Ne volim ni ja njih i osećam se kao sasušeno i šuplje drvo, ali nastavljam

dalje da širim grane, valjda iz navike da sam živa. Mogla bih isto tako i da se ubijem, naviknuta da ljudi oko mene umiru mladi i nestaju, ali to nikada neću uraditi jer nisam kukavica, ma koliko bila nesrećna. Za tu slamku se hvatam svaki put kad zapadnem u jedan poseban očaj koji mi stisne mozak kao presa i sve se pretvori u besmisao i bezizlaz. Ne znam da li se to zove depresija ili jednostavno kvar u radu svih inače normalnih moždanih funkcija. Valjda sam normalna. Pokušavam tu poplavu ništavila da istrgnem iz sebe i uvek me sačuva misao o hrabrosti, ne znam zašto i otkud mi to da sebe smatram hrabrom kad se ne sećam da mi je iko to rekao. Možda tata, dok je još brinuo o meni, dok je još verovao u nešto, dok sam bila sasvim malo i poslušno dete, ali ne sećam se toga. Zovem se Sanja i mogu da budem svakakva, ali nikada neću biti kukavica. A te ljude koji su iz mog života iščezli pre vremena kao najobičnije pizde nikada nisam razumela, a i kako bih kad ni sebe ne shvatam. Tu ubrajam i svog oca, mrlju koja mi je isflekala sećanja. Za ovih trideset osam godina naučila sam mnogo o biologiji, o biljkama i životinjama, znam sve o sadnji cveća, o insektima i zaštiti bilja, ponešto o muzici, modi i filmovima, ali nikada nisam mnogo znala o ljudima. Ljudi su bića koja su u moj život navraćala nehotično. Retki su se zadržavali duže, jedino tetka i Josif s kojim sam bila u braku dvanaest godina, ali ako je i bilo nečeg pristojnog tokom tih godina, Josif se svojski potrudio da to izbriše. Možda me je jednom voleo, ali s vremenom se to svelo na kinjenje, na zarobljeništvo. Zovem se Sanja i moj brak je moja robija, kao i mnogi brakovi. Ni po čemu

ova priča nije posebna, ali moja je, živim je ja i boli mene, a ne nekog drugog. Moj muž, kog bih trebalo da nazivam bivšim, alkoholičar je i nasilnik, ali pederski nasilnik, nije od onih što ubijaju od batina nego od onih koji zvocaju i lupaju šamare kao žena, a ja sam se pre pet meseci konačno istrгла iz tog smrdljivog, labavog stiska. Da li sam sada slobodna žena? Da li sad živim slobodno dok ležim na tetkinom kauču, posmatram pukotine na plafonu i razmišljam kako me više niko ne voli? Nisam sigurna da je to dobra definicija slobode, čini mi se da sam se malo od čega odvezala, već sam se opet vezala, ovog puta za samosažaljenje, kao što sam se, živeći s Josifom, iznova vezivala za mučitelja. Za pritajenog zlostavljača. Meni je teskobna ta nazovisloboda bez ljubavi, ali nikada ne bih priznala da sam zbog toga kukavica, možda naivčina. Zovem se Sanja i sanjam o ljubavi. To je simptom vaspitavanja deteta čitanjem bajki o princezama i prinčevima. Sve što sam ikada želela bila je ljubav, banalna, monogamna, uzvraćena i dugovečna ljubav između muškarca i žene. To nije u trendu, izgleda, odavno je čovečanstvo prevazišlo takve nazore, ali ne mogu ja to da razumem, odrasla sam na Pepeljugi. Pepeljuga u meni se pita da li me je Dušan makar malo voleo. Dok me je jebao klečeći na kolenima, dok me je držao svom snagom svojih slikarskih šaka, dok sam gutala pogledom njegove izvajane prepone i parče debelog kurca koje je u pravom ritmu ulazilo u mene, da li me je tada voleo? Kad su nam se susreli pogledi dok me je jebao, kad sam osetila okean, šta je on osetio? Toplinu jednog pogodnog mesta za izbacivanje

mahnitih spermatozoida? Osetio je da sam mesto, objekat, znamenitost, atrakcija. Da li je zaista tako bilo ili je ovo doživljaj tipičnog ozlojeđenog ženskog koje sebe vidi kao atraktivno ništa, razoreno pređašnjim lošim iskustvima? Da li se plašim te ljubavi koju priželjkujem, i na samom začetku je gasim strahom? Rekoh da nisam kukavica, ali priznajem da u meni ima mnogo bojazni. Hrabrost nije odsustvo straha, hrabrost je spremnost da se suočimo s njim, da delamo uprkos njemu, a ne oslobođeni njega, to mi je rekao psihijatar i mislim da je u pravu. Mada sam ispala glupa s Dušanom zbog te sulude prestravljenosti, nikada nisam ni rekla da sam pametna. Možda kasno ukopčam činjenice, možda neispravno povezujem premise, možda su mi nekada potrebne godine da se probudim, možda sam inertna i prečesto ležim na kauču i razmišljam, možda sam oterala svog ljubavnika od sebe, ali nikada nisam bila kukavica. Ne znam da li sam normalna, ali ne volim kad me neko posmatra kao stvar, a Dušan me je baš tako gledao kao i mnogi drugi u ovom muškom, otrcanom i površnom svetu. Možda grešim u vezi sa Dušanom, nisam sigurna. Zovem se Sanja, imam trideset osam godina, atraktivna sam muškarcima i više ne znam da li se time ponosim ili jadikujem. Zgodna sam i visoka, imam okruglo dupe i ne preterano pravilne crta lica, veliki nos i izraženu vilicu. Oduvek mi je smetalo što imam upadljivo široke nozdrve. Josif je govorio da niko sem mene to ne primećuje, ali žena s приметnim nozdrvama ne može biti lepa i to je istina. Retki su se divili mojoj lepoti ali, svejedno, muškarci su se često interesovali za mene jer

sam im „neobično privlačna“, mnogo puta sam čula te reči. Imam dugu crnu kovrdžavu kosu i nikada nisam menjala frizuru, jer mi se čini da mi lokne lice učine nežnijim, a crna boja jednostavno ide uz mene i ne bih ja bila ja kad bih se ofarbala drugačije. Atraktivna sam i bila sam atraktivna i Josifu pre dvanaest godina u Barutani. Tada me je zvao Džoan zbog tetovaže koju imam između grudi, sličnu onoj koju na sebi nosi Džoan Džet, stilizovano latinično slovo V. Prišao mi je u onoj gužvi, visok, prosed, u kožnjaku i pitao me: „Voliš rokenrol?“, a ja sam zbunjeno rekla: „Ne nešto naročito, više slušam dram.“ Jedva da sam tad znala i ko je Džoan Džet, a kamoli da sam razumela foru, a on se nasmejao tako nevino i lepo da me je u onom mraku obasjao detinjom radošću koja je zasjala iz tog osmeha i pokvarila mi plan da se te večeri sama njišem među znojnim telima stranaca. Volela sam da plešem sama. Ali, on je bio kao veseli dečak na spidu, infantilniji i energičniji od mene, što mi je tada bilo čarobno. Nije bio urađen, jednostavno je bio takav. Pričao mi je o panku i Rijeci, te prve večeri je verovatno bio iskreniji i otvoreniji nego ikada kasnije. Ništa ga nisam razumela, ne zbog akcenta, Josif je odavno iz govora izbacio ijekavicu, nego zbog toga što sam bila klinka iz Beograda koja baš ništa nije znala o starim vremenima, o Jadranskoj obali, o nikada dosanjanom snu jedne generacije, o bezbrižnom životu u Jugi osamdesetih, o nesvesti i idealima, o gitarama i zihernadlama na kožnjacima, a on je voleo da priča o panku. Mirisao mi je na more, na novu i uzbudljivu avanturu, za mene njegove priče nisu bile vraćanje u

prošlost, već nagoveštaj razigranije budućnosti. Ja nisam znala šta je pank, a on me je namamio u svet magičnog rušilaštva. Bilo je privlačno, novo i začuđujuće sveže. Na mahove me je zvao Džoan, a onda mi govorio da bi mi više pristajalo ime Anka nego Sanja, jer bi mu prijalo da mi peva: „Umesto nogometa, kina, talijanskog papka, odabrao sam tebe, Anka”. Podsetila sam ga na stari bend Paraf, na sve ono što je za njega značilo ljubav, i bila sam ponosna. Smejao se, a ja sam se pitala šta je talijanski papak, i u svojoj radosti zbog buđenja toplih osećanja u ovom velikom dečaku previdela da mu se nije dopalo moje ime i ništa naročito loše nisam tada videla u tome. Možda je trebalo. No, ja sam kao obična zacopana šiparica zapamtila stihove grupe Paraf i ispržila se na slatkoći tih detinjarija iz osamdesetih. Otad smo se voleli, ali to nije potrajalo kao u bajkama, niti je bilo naročito bajkovito dok je trajalo. To je simptom realnog života. Ipak, krajnje pristojan život s njim trajao je osam ili devet godina, a onda je naprasno prestao da me voli, prestao da me jebe, počeo da mi udara mlitave polušamare, i sada umire od korone. Sve je otišlo u kurac, tek tako, na prepad, kao i sve u mom životu, univerzumi mi se rasprše u trenu, bez najave. Josif je u bolnici već tri meseca, najpre je bio na VMA gde je operisan zbog raka jednjaka, a potom je zakačio i koronu i na kraju završio u Mišoviću, u kritičnom stanju. Odmah su rekli da su male šanse da preživi, ali već deset dana vegetira, živ, na respiratoru. Lekari ne znaju šta mogu da očekuju. Ja očekujem da će umreti, jer sam navikla da gledam smrt oko sebe, a možda i zbog toga

što sam prestala da ga volim. On je prestao da me voli i pre no što se razboleo i postao hodajući leš, tu negde oko njegove četrdeset i sedme godine. Ne bi on priznao ni sada, dok leži polumrtav, da ga je načela kriza srednjih godina, a da je sve ostalo bio logičan sled nakon započetog propadanja. Oduvek je pio, kao i svi pankeri, ali tek je u poslednje tri godine postao pravi alkos, onaj što ne zna kad da se zaustavi, onaj što ne može da započne dan bez viskija i što grlo ispira vinjakom. Poslednjih godinu dana je povraćao i lupao mi šamare, a u boljim danima prolazio pored mene kao da me ne vidi. Dane i noći sam provodila u čišćenju njegovih ispljuvaka. Svoj pedeseti rođendan proveo je na podu u kupatilu, ucrvljan u sopstvenoj bljuvotini, dok ga nisam nekako razbudila i uspela da ga odvučem u krevet. Pokušala sam da pozovem hitnu pomoć, ali mi je izbio mobilni iz ruke i slomio ga. Rekao je da će sutra biti dobro i, zaista, bio je bolje i kupio mi je novi ajfon. Ne znam zašto sam trpela takav život, da li zbog kinte ili zato što sam još imala nadu da će sve proći, da će mi se poletni dečak iz Barutane vratiti, ali postalo mi je jasno da se to neće desiti, on leži prikačen na respirator i hrani se preko želudačne sonde. Dok je još bio na VMA, posećivala sam ga sa Švabom i gledala ga kako iz dana u dan postaje sve više mrtav, a otkako je u Mišoviću, i posete nisu dozvoljene, laknulo mi je što više ne moram da gledam njegove upale obraze i sveukupnu odurnost neizlečive bolesti. Jebala sam se s Dušanom dok je on polako umirao i ni zbog toga ne želim da ga vidim. To je simptom krivice. Švaba je Josifov kum i moj dobri prijatelj, i on

ne zna ništa o mojoj drugoj ljubavi. O pokušaju ljubavi s mladim slikarom. Ni Josif nije saznao, a neki deo mene koji se ne stidi voleo bi da mu se izdere na uvo da sam se jebala s kincem, da sam vrištala i da sam svršila kao nikada s njim, mada to verovatno nije istina, ali bio bi dobar osećaj. Bilo je dana kada smo se i Josif i ja dobro jebali, ali isuviše sam besna da bi ta sećanja mogla da se vrata, obrazi mi bride od šamara, i pomisao na seks s njim mi je skaredna. Noćima sanjam miris šumske svežine ajaksa pomešan s želudačnim sadržajima. Žute rukavice za ribanje šište u mojim snovima kao gumeni đavoli zbog kojih me obliva znoj. Kakav crni seks? Prošlo je pet meseci otkako sam odlučila da zalupim vrata smrdljivog stana na Zvezdari i napustim ga. Ljudi ne znaju ništa o pravom razlogu mog odlaska, misle da živim s tetkom jer vodim brigu o njoj zbog korone, a da smo Josif i ja sve vreme u braku, odnosno vanbračnoj zajednici, šta god. Njegova nesrećna majka svakodnevno zove da pita kako smo tetka i ja, da li nam treba nešto, ne znajući da ja više ni ne mogu da se nazivam Josifovom ženom, da smo se mi rastali i pre nego što sam saznala da je bolestan. Napustila sam ga, on je otišao u bolnicu i smrt, a ja na tetkin karirani kauč, tako smo se podelili. Dece nemamo, što je olakšavajuća okolnost. I kako bih onda Dušana mogla da smatram ljubavnikom, kad već Josifa ne nazivam mužem? Uostalom, Dušan mi više i nije ništa, mi smo završena priča, a ja nisam ni Josifova ni njegova. Zovem se Sanja, nisam ničija i to je istina. Ležim na tetkinom kariranom kauču, razmišljam kako je sve počelo i kako sam od Sanje postala ničija Sanja.

Čini mi se da je sve počelo s cvećem, s jorgovanima i begonijama. Ja sam ona bez dece, ona s cvećem, uvek sve počinje od toga. Jorgovani su mi omiljeni, a begonije sam tog dana želela da zasadim na terasi. Videla sam ih baš na Banovom brdu, ovde, u tetkinom komšiluku, u bašti neke slikarke. Bio je mart, vreme za sadnju, a eno ih sadnice koje sam kupila tog dana, još mi stoje u kesici, netaknute. Kad malo razmislim, uviđam da mi je tog jutra, jutro s groznom glavoboljom, cveće bilo izgovor, a u stvari je žudnja za promenom i slobodom bila ta koja mi je pritiskala slepoočnice. Sloboda! Ta turobna sloboda bez ljubavi koju sam kobajagi dosegla, a nemam ništa od toga sem bljutave praznine i samosažaljenja, ali tada mi je bilo toliko muka od dana iz kojih je isparavao vinjak, da sam jedva dočekala da pobegnem u ovo novo ništavilo. Evo me tu gde jesam, ležim na tetkinom kauču i razmišljam kako mi je svih ovih meseci bilo mrsko da sadim begonije, jer me podsećaju na to ugušeno proleće i sve ono što je usledilo posle, na dašak okrnjene slobode koju nisam uspela da popravim. Svako proleće se muči u ovom gradu u kom je asfalt odavno pobedio, ali ovo je bilo posebno tegobno proleće, ugušeno novim virusom, strahovima od smrti i bankrota. Sve oko mene bilo je musavo i mutno, počevši od prazne staklene vaze u trpezariji smrdljivog stana na Zvezdari. Gledala sam je zgađeno, pritisnuta groznom glavoboljom, znajući da ću morati nešto da promenim. Htela sam da uklonim smušenost koja me je ograničavala. Uzela sam belu tabletu brufena i razmišljala kako je boja te tablete manje-više jedina stvar koja se u mom životu promenila

u poslednjih dvanaest godina. Živela sam u plesni jednog te istog, osećala se ljigavo kao puž golać prilepljen za smolu. To je simptom malodušnosti, to osećanje me prati kao prilepak. U potrazi za nečim lepim ili u prostoj želji da se iščupam iz smrada, odlučila sam da promenu započnem jorgovanima i begonijama. Tog dana sam se vozila kvrgavim autoputem za Ostružnicu gde inače kupujem cveće. Tamo se nalazi ogromna prodavnica cveća, baš blizu kuće u kojoj su odrasle moja majka i tetka, a koja je, u međuvremenu, obrasla u korov. U njoj je živela baka Ružica, i sećam se kako me je kao devojčicu učila da sadim cveće u bašti. S nelagodnom prolazim pored te kuće, sve se potajno nadajući da ću je jednom možda zateći renoviranu, čistu i sređenu, s crvenim ružama koje se dižu uz ogradu, kao nekada. Baka Ružica je umela da održava tu baštu kojom je gordo prkosila samoći i ogorčenosti, znatno umešnije od mene, rekla bih. To je stara garda, starinsko vaspitanje, drugačiji svetonazor iz vremena jasnih i prostih pravila, pravih i životnih problema, dok je još bilo lako biti normalan. Ne znam, čini mi se da je s generacijom mojih roditelja sve krenulo lagano da tone u blato. To je ona generacija, čiji su sinovi i ćerke rasli usred ratnih užasa, i koja je potom naivno verovala da će za sreću njihove dece biti dovoljno da ne bude tog rata, i s njim bolesti i gladi, ne znajući da će ih dobrim namerama neizlečivo razmaziti. Istina je da su naši roditelji razmaženi, da su se pogubili i dozvolili da im isperu mozgove. A mi smo još gori od njih. Sreća pa nemam dece koja će biti još gora od mene. Ružica je rano ostala udovica, bila je snažna i lucidna žena do

same smrti, a njene ćerke, pa... nisu nasledile njenu žestinu, mada je tetka pre demencije svakako bila jača od moje majke koju su prodrimali svi poremećaji psihijatriji znani. A tu sam i ja, jedina unuka gorde i stroge Ružice koja me je tako nežno podučavala orezivanju kajsija, mene koja sam večito na ivici ludila, a možda već i tamo, ko će ga znati. Cveće me održava pribranom, bilje i misao o hrabrosti koju sam, tešim se, nasledila od bake. Nedostaju mi ta žena i ta bašta, ali njena kuća je prodana devedesetih budzašto, ko zna kome, čami zapuštena i s godinama je u sve gorem stanju. Tamo više niko ne živi i niko je ne održava. Tog je dana nisam ni videla od magle koja je pojela i kuće i drveće pored puta. Drveća makar u Ostružnici gde gde ima, ali i ono lagano iščezava u sivilu. Nastavila sam dalje razočarano, ali i s dozom olakšanja, znajući da sam izbegla suočavanje s ruglom i razorenošću negdašnje lepote. Zapravo mi i ne treba ta slika. A na radiju su uporno i naporno drvili o koroni i prvim slučajevima zaraze u Srbiji. Najavljivalo se uvođenje drastičnih mera, zatvaranje ljudi po stanovima, rad od kuće i svakakva ograničenja koja su tad zvučala kao kineska naučna fantastika. Cela zemlja u karantinu? Nisam mogla ni da zamislim tako nešto u Srbiji. Ej, pa nismo mi Kinezi, zaboga, mislila sam, mi smo neposlušan i raspojasan narod, gadan u svojoj opuštenosti i raspuštenosti. Ipak, nismo imuni na strah. Mali ljudi iz radija i televizora su nas zbunjivali i zastrašivali koronom, strah se širio vazduhom koliko i virus, a nesrećno asfaltno proleće u tome nije imalo nikakve

šanse. Nisam ja bila nimalo originalna u svojoj glavobolji, tih dana je svakog bolela glava zbog kovida, a pogotovo Švabu. Švaba se lomio oko njegove i Josifove firme, pokušavajući da spreči bankrot. Njih dvojica su ortački vlasnici firme Jan koja se bavi muzičkom produkcijom, a posao je u velikoj meri stopiran zbog epidemije. Josif i Švaba su nekada bili pankeri, anarhisti i borci protiv svega konvencionalnog i puritanskog. Znaju se još sa studija sociologije, iz vremena kad su obojica imali neke bendove i svirali svako svoj instrument – Josifova je gitara, Švabini su bubnjevi. S godinama, postali su preduzetnici i počeli povazdan da broje novčiće kao najobičniji kapitalisti u odelima. Josif, doduše, uporno nosi kožnjake i dobro izgleda u njima, on je visok i tanak, prirodno širokih ramena, a proseda kosa i borice oko očiju dodaju mu šmek prave rok zvezde. On bi se silno uvredio kad bih ga nazvala rokerom, jer on je panker, a to nije isto, štagod, nikada nisam razumela podele te generacije rođene krajem šezdesetih. Činjenica je da je Josif oduvek izgledao frajerski i mene je to privlačilo, ali ga je alkoholizam poslednjih godina izobličio. Postao je deda preko noći, ruke su mu se tresle, a pogled mu je postajao sve staklastiji. Švaba je bucmast i mladolik, s neurednim brčićima i bradom i stalno u nekom fensi odelu koje mu smešno stoji, ali briga ga, njemu je važno da je markirano, eto, dotle se stiglo, a počelo se s pankom i anarhijom. To je simptom prilagođavanja svetu u kom je jurnjava za novcem postala sama sebi cilj. Josif i Švaba su se pretvorili u nešto što bi se moglo nazvati tipičnim predstavnicima liberalnog kapitalizma, iako

nikada nisu prestali da filozofiraju o boljem sistemu. San o socijalnoj pravdi i rušilački nagoni prema autoritetima bili su farsične predstave, a prava istina je da su poslednjih godina jedino o parama mislili i za pare su bili spremni da poližu bilo koju debelu guzicu. U martu je sniman spot izvesne Ane Tzar, srpske narodnjačke autotjunerske zvezde u usponu sa silikonskim dupetom. Nije se znalo hoće li uspeti da ga završe, i Švaba me je udavio pričama o finansijama i mučenju muzičke industrije u doba korone, a mene je iskreno bolela pička. Dojadile su mi više i pare, i cipele iz Rajičeve, i sve što uz njih ide. Da, imam bezmalo sramotnu kolekciju skupih cipela, eno ih stoje nabacane u tetkinom hodniku, i više ne služe ničemu. U mom slučaju, uz njih su išli neprospavane noći, povraćanje po parketu, ajaks i šamari. Josif i Švaba bi za kintu pušili kurčeve krimosima i to je istina, a meni je dosta svega, i kinte i kurčeva, ništa mi dobro u životu nisu doneli. A bolno je kad se setim koliko sam žudela da nešto posedujem, da imam. Boli, jer mi je novac uništio porodicu i ne znam da li više krivim njegovu nečistoću za pogubnu nesnađenost mojih roditelja ili krivim državu, rat ili ceo svet koji je tada skliznuo u mulj, ili jednostavno, loše gene koje prenosimo. Ima i toga. Pre dvanaest godina osnovni problem je bila besparica, sumorno siromaštvo u koje su me bacili, i mislila sam da će s novcem sve biti lakše. Ležim na tetkinom kariranom kauču i razmišljam kako smo ranije imale malo, kako smo živele od mrvica sve dok se nije pojavio Josif. Ja sam do svoje dvadeset i šeste godine živela od tetkine